

EN LA MORT DE MANUEL BOFARULL

El dia 10 d'agost d'enguany la mort de Manuel Bofarull ens ha deixat orfes de la seva presència alegre, optimista i cordial.

Manuel Bofarull i Terrades va néixer a Badalona l'any 1923. Va estudiar als Maristes badalonins i en començar la guerra, quan tenia 13 anys, va treballar de forner. Després de la guerra fou empleat del Banc Hispano-Americano fins a la seva jubilació. Però Manuel Bofarull era un home d'interessos molt més amplis que no els derivats estrictament de la seva feina quotidiana. Ja li van donar alguns premis literaris quan feia el soldat, però la seva relació estreta amb el món de les lletres va començar el 1950 quan feia de corrector a l'editorial que dirigia Josep Janés, on va coincidir amb altres penedesencs, de naixement o de cor, com Joan Rius Vila o Salvador Marsal, i on va conèixer escriptors catalans il·lustres, com Joan de Sagarra, Carles Riba o Salvador Espriu.

Anys després, els seus interessos literaris el van portar a escriure novel·les. Explicava que quan n'havia escrit una la presentava a fins a tres premis literaris i si no la hi premiaven en cap d'ells la deixava definitivament al calaix. Però no totes les novel·les que va escriure van anar a parar al calaix, perquè l'any 1986 el Premi Sant Joan de narrativa li va guardonar *Els hereus de la terra* (1987), sobre el general absolutista Romagosa, i l'any 1994 el jurat del Premi Josep Pla d'editorial Destino li va premiar, en una primera decisió, *Figures vora el rec*, sobre una sèrie de persones reunides al voltant d'un mort que han trobat al costat d'una sèquia. La va publicar l'editorial Columna (1995).

A més d'escriptor de ficció, Manuel Bofarull gaudia fent d'historiador. El divertia desenterrar notícies curioses del diaris d'època, i amb elles va publicar una sèrie de llibres sobre crims de la Catalunya vuitcentista: *Crims i misteris de la Barcelona del segle XIX* (2002), *Crims a les comarques tarragonines (segle XIX)* (2004) i *Crims a la Catalunya del segle XIX* (2008). També va col·laborar a la revista *Historia y vida* i a la *Revista de Badalona*, la seva ciutat natal.

Però, a més de la seva casa de Sants, Bofarull tenia casa a Albinyana, a cal Sogues, a la plaça Vella. La sovintejava, i això el va apropar a la comarca del Penedès. Va ser membre de l'Institut d'Estudis Penedesencs, que el 1980 li va concedir la medalla de l'entitat, col·laborava en el *Diari de Baix Penedès* i va estudiar molts aspectes de la història de la comarca: *Una malaltia sospitosa. El còlera del Vendrell el 1911* (1984), *Don Joan Romagosa i Pros, un general del Penedès* (1986), *Notícies del Penedès (1800-1850)* (1991), *La llibreta d'en Xaconín. Dietari d'un soldat realista del Penedès (1820-1823)* (1993), *Martí Miret i Caraltó. De general carlí a coronel alfonsí* (2002). Sobre Albinyana va escriure *Albinyana* (1999) i, juntament amb Salvador Arroyo, *Folklore d'Albinyana i les Peces. Recull històric* (2004). I fins i tot va fer una incursió en la vida d'un guerriller de l'Alcària: *José Nomdedéu, guerrillero de Ibi* (1998). També va ser un participant fidel a les Jornades d'Estudis Penedesencs. De 1981 a 1998 hi va presentar anualment comunicacions, generalment sobre temes albinyanencs. L'any 2005 l'ajuntament d'Albinyana li va fer un merescut homenatge.

Un altre dels seus interessos va ser la toponímia. Va ser membre conspicu de la Secció de Toponímia de l'Institut d'Estudis Penedesencs, i fins a aquest últim any assistia assíduament a les seves reunions trimestrals. En aquesta especialitat de la toponímia va escriure *Origen dels noms geogràfics de Catalunya: pobles, rius, muntanyes* (1991 i 2002) i sobretot *Noms de lloc del terme d'Albinyana* (1992). Va ser el primer dels llibres de la col·lecció de toponímia del Penedès, de l'Institut d'Estudis Penedesencs, que pretén arribar a constituir el corpus complet dels noms de lloc de la comarca. Precisament Manuel Bofarull havia acabat una revisió molt ampliada de la seva obra de 1992, revisió que actualment és en premsa i que malauradament no podrà veure publicada.

Però més enllà del Manuel Bofarull literat, historiador i toponimista, hi havia el Manuel Bofarull persona. Tenia un caràcter alegre i optimista. Era una font inesgotable d'anècdotes, que explicava amb gust i satisfacció. Li agradava parlar de la gent que havia conegut i del que li havia passat, i ho feia amb un gran sentit de l'humor. I la temàtica de què disposava era immensa perquè tenia uns interessos i una curiositat universals. Era també d'una bondat exquisida, una persona que s'avenia amb tothom i que de tothom es feia amic. Sense cap dubte tots el trobarem a faltar: els seus parents i amics però també el Penedès i l'Institut d'Estudis Penedesencs que dedica aquestes línies a la seva memòria. Que descansi en el lloc de la llum i de la pau.

Ignasi Mª Muntaner